

Приложение по т. 17 на заявление за участие в конкурса за професор по професионално направление 3.6. Право (Финансово и данъчно право), обявен в ДВ, бр. 20 от 08.03.2024 г. за нуждите на Юридическия факултет на СУ

РЕЗЮМЕТА НА РЕЦЕНЗИРАНИТЕ ПУБЛИКАЦИИ (приложение № 10Б към заявлението за участие в конкурса) **на български език**

на доцент д-р Евелина Димитрова Стоева – Димитрова
участник в конкурс за заемането на академичната длъжност „професор“ в професионално направление 3.6. Право (Финансово и данъчно право), обявен в ДВ бр. 20/08.03.2024 г. за нуждите на Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“

I. ХАБИЛИТАЦИОНЕН ТРУД

Доходът като данъчен обект. София: Просвета. 2023. (ISBN 978-954-01-4306-4).

Монографията е самостоятелно изследване на юридическите белези на дохода като обект на преките данъци върху физическите и юридическите лица и приравнените на юридическите лица образувания с първична данъчна правосубектност. Състои се от 224 страници (въведение, четири глави, заключение и библиография, включваща 58 заглавия на български език и 16 – на английски език). В книгата са направени 347 подлинийни бележки.

Изложението в първата част на книгата изяснява съдържанието на понятията: нетен доход; чист доход; номинален доход; реален доход; глобален доход. Разглежда появата, развитието и систематизацията на данъчното обхващане на дохода в процеса на трансформацията му от обективно състояние (стопанска категория) в основен за българската данъчна система правен институт – един от основните обекти на преките данъци. В контекста на данъчноправните измерения на дохода е разгледана връзката между стопанското и юридическото проявление на имуществените блага, които определят благосъстоянието на едно лице за определен период от време.

Значение за изясняване както на родовите белези на дохода, така и на бележите на отделните негови елементи, има проявлението на стопанската категория - нова стойност, създадена от дейността на физическите и юридическите лица (активен

доход), или придобита в резултат на собственост или от разпореждане с имущество (пасивен доход). Като юридическа категория - основен правопораждащ юридически факт на материалното данъчно право, доходът е дефиниран като оценената в пари стойност на неговите данъчни форми за определен в данъчния закон период. Обоснована е тезата за по-широкия обхват на правната категория доход спрямо стопанската категория, доколкото обхваща и имуществените блага, получени, за да заместят или да допълнят активния и/или пасивния доход на лицата (заместващ доход) и инцидентните им придобивания (инцидентен доход).

Книгата проследява процеса по изграждане на съвременната българска система на подоходното данъчно облагане. Данъците, които облагат доходите на физическите лица, са изградени по модела на установените в Европа от началото на 19 век подоходни данъци според вида на източника, от който е придобит дохода, върху обща годишна облагаема данъчна основа. В различните исторически периоди, които съответстват на икономическите цикли на развитие на третата българска държава, доходите на физическите лица са обект на данъчно обхващане чрез включването им в различен на брой групи доходи според източниците им на придобиване, облагани разделно или като общност в рамките на едно домакинство, семейство или друга стопанска фикция. Отклонение от този модел са наблюдава при данъците върху доходите на физическите лица, установени със Закона за данъка върху общия доход от 1946 г., който по-скоро следва модела за облагане на глобалния доход, с отделни елементи от системата на източниците, и със закона от 1950 г., който въвежда индивидуалното разделно облагане на доходите на физическите лица според определени в закона източници, независимо че в наименованието на данъка е запазено атрибутивното определение „общ“ доход. Връщане към класическата система за обхващане на доходите според техните източници е приемането на Закона за облагане доходите на физическите лица, чиято структурата и метод за обхващане на доходите следва и действащият Закон за данъците върху доходите на физическите лица. Според формата на държавно устройство на данъчната юрисдикция доходът може да бъде обхванат в системата на държавен (федерален) и на местен данък върху доходите в системата на преките данъци.

В третия параграф на първа глава са разгледани моделите за юридикализиране на дохода. През XIX и в началото на XX век се оформят двете основни икономически

теории за същността и природата на дохода като обект на облагане. Те дават икономическата основа за изграждане и на двете системи за обхващане на дохода в структурата на преките подоходни данъци. Първата теория за дохода като стопанска категория, от гледна точка на неговата същност, произход и природа, е концепцията за нарастващия доход или теорията на прираста (accretion concept), според която всяко увеличение на стопанската мощ на едно лице за определен период от време е доход, независимо от източника му на придобиване. Втората икономическа теория за дохода е теорията на източниците (source concept). Свързана с теорията на източниците е оформилата се в страните от англосаксонския правен кръг теория на доверителното управление (trust concept), която разграничава категориите доход и капитал като имуществено увеличение. Правното естество на данъците придава на стопанските категории, обхванати от данъчния закон, специфични юридически белези, които изграждат двете основни системи за юридизиране на дохода като данъчен обект на преките подоходни данъци - системата на общия доход (global system) и системата на източниците (schedular system). Двете системи са изградени според основните икономически теории за същността на дохода като стопанска категория – теорията на прираста и теорията на източниците.

Доходът като данъчен обект е определен като съвкупността от създадените, придобитите и заместващите имуществени блага в пари, парична стойност, други еквиваленти на стойността при размяната или в натура, придобити от физическите лица, юридическите лица и приравнените им образувания за един данъчен период. Като обективни предпоставки на материалните данъчни задължения за преки подоходни данъци данъчният закон определя дохода с термините финансов резултат, приход, вземане и пр. Нормите на данъчното право използват тези термини, за да обозначат всяка обективна даденост, чрез която данъкът, разбиран като безвъзмездна, невъзвръщаема, еднократна или повтаряща се задължителна вноска в определен от закона паричен фонд, установена във всичките си елементи едностранно със закон, по общ начин, в тежест на гражданите и техните организации, чието изпълнение е скрепено със специалната правна принуда на финансовия изпълнителен процес, се свързва с обществения живот.

Втората част на книгата анализира дохода като елемент на системата на стопанските явления и като институт на публичното и на частното право. В системата на стопанските явления придобиванията на гражданите или на техните организации,

които са резултат от експлоатацията на производствените фактори - труд, земя, капитал и знания (технологии) определят белезите на дохода като данъчен обект. Всяко създадено или придобито имуществено благо, което се определя от съотношението между приходите от дейност (трудова, бизнес или комбинация от двете) и разходите за нейното извършване и е обхванато от данъчния закон като обективна предпоставка на данъчни права и задължения, е форма на дохода като стопанско явление (в българската система на корпоративното подоходно облагане този вид доход е определен с термина счетоводен финансов резултат). Освен финансовият резултат на извършвана по стопански начин дейност, и приходите от отделни стопански операции, на които законът признава данъчна самостоятелност, са стопански форми на дохода. В книгата са разгледани и придобивания, които нямат стопанското проявление на дохода, условно означени като „недоход“, поради което нямат белезите на дохода и като юридическата категория.

Анализирано е мястото на дохода в системата на публичноправните институти, което надхвърля неговото проявление на юридическа предпоставка на данъчни права и задължения. С термина доход в неговия стопански смисъл се означават понятия (елементи на тяхната структура) на основни икономически показатели, които имат значение и за общите институти на финансо правото. Българската финансовоправна теория се основава на правната концепция за финансите, според която публичните финанси са система от обществени отношения, които възникват по повод разпределението и използването на националния доход, респективно на приходите на всяка социална или политическа даденост, и формирането и разходването на централизираните и децентрализираните им парични фондове, както и контрола върху тази дейност. Необходим е правен механизъм, чрез който част от създадения национален доход да се насочи за финансиране на такива социално значими сфери на държавна дейност, като здравеопазване, образование, вътрешна и външна сигурност, култура, младежка заетост, развитие на селските региони и др. По правилата на този механизъм част от формираните от стопанските субекти доход се иззема от държавата под формата на данъци, такси и други видове публични вземания и се насочва и концентрира в съответен публичен паричен фонд. Отбелязана е и връзката между други две публичноправни проявления на дохода – на правопораждащ юридически факт на данъчни и на осигурителни задължения. Вземанията по трудовото правоотношение пораждаат две групи публични задължения - за данък върху приходите

на физическите лица по трудово правоотношение и за осигурителни вноски върху възнагражденията във връзка с трудовата им дейност (чл. 6, ал. 2 КСО).

Като институт на публичното право доходът е изследван в системата на конституционните принципи. Облагането с данъци на доходите на гражданите са една от най-старите форми на обвързаност на личността към държавата. Данъчните плащания са конституционно установено юридическо задължение за осигуряване на непосредствените финансовите интереси на държавата. Всички български конституции, от Търновската до действащия основен закон, последователно утвърждават като основни начала на данъчното облагане принципа на законност на всяко данъчно обхващане и принципа на данъчна справедливост, който ограничава нормотворческата дискреция на обикновения законодател, доколкото икономиката на Република България се основава на свободната стопанска инициатива като засягането на доходите (и имуществото) на гражданите чрез данъци следва да е единствено до степента, нужна за стабилността на системата на публичните финанси. Съвременните данъчни форми, които обхващат и обременяват дохода, основават своята легитимност и на други принципи от системата на конституционните стандарти - на равно третиране, на правовата държава, на икономическа ефективност, а в строго юридически контекст – и на ясната правна уредба, които заедно изграждат конституционното разбиране за разумния данък, който в рамките на закона, при условията на равно и съразмерно засягане на имуществената сфера на гражданите, отразява, удовлетворява и защитава публичния финансов интерес. Теорията за разумния данък се основава и на принципа за справедливия баланс между общия интерес и индивидуалната полза от защитата на правото на собственост по смисъла на чл. 1 на Протокол № 1 на ЕКПЧ.

За да бъде намесата в имуществената сфера на гражданите и техните организации съразмерна (пропорционална) на публичния финансов интерес за създаване на централизирани парични фондове, кумулираните в тях средства трябва в достатъчна степен да гарантират защитата на основните права на гражданите, установени от конституцията и законите на страната – правото на социално подпомагане, на достъпна медицинска помощ, на безплатно ползване на медицинско обслужване при условия и по ред, определени със закон, на образование, на безопасна и здравословна околна среда и пр., без това да засегне доходите им като данъчен обект по неразумен начин. Съразмерността на мярката изисква засягането чрез данъци да бъде възможно най-мекото и същевременно достатъчно ефективно средство за

постигане на конституционно оправданата цел. Съразмерността между публичния финансов интерес и изземването на част от доходите на гражданите се определя именно от размера на техните доходи и имущество. Властта да налага данъци е иманентно качество на суверенитета (на териториалното и персоналното господство) и е най-изявената проява на разпределението като елемент на всяко обществено отношение, но не е неограничена. Приходите от данъци (в тяхното бюджетно измерение) като общ размер и честота на постъпленията не може да бъдат основание за създаване или поддържане на социално или юридическо неравенство извън функциите на данъците, признати и гарантирани от правото. Социалната справедливост при данъчното облагане, засягащо доходите и имуществото на гражданите и техните организации, в нейното измерение за равно и неравно, дадено в мярата на правото, върви в две направления: равно (неравно) между давано и получавано и равно (неравно) между давано и получавано от един в сравнение с другите. Равенството е основна социална ценност в демократичната правова държава, основно начало на конституционния статус и гаранция за еднаквото юридическо третиране на равните в правата и задълженията си правни субекти. Принципът на равенство на гражданите пред данъчния закон (принципът на недискриминация) е принцип и на правото на ЕС, и на международното данъчно право.

Специално място е отделено на анализа на предвидимостта на юридическите правила, която е експлицитно заявеното съдържание на принципа на ясната правна уредба, който изключва неясното, неточно и непрецизно формулиране и на данъчните правни норми. Ясният им смисъл гарантира на данъчните правни субекти възможността да организират стопанската си активност с оглед на вида и размера на данъчните задължения, които юридическите форми на извършваната от тях дейност ще породят. Характерният за данъчните правоотношения нормативен метод на регулиране, при който правоотношенията на власт и подчинение се формират, без да е необходимо издаването на конкретни административни актове за пораждането и погасяването на данъчните задължения, допълнително подчертава значението на принципа като самостоятелен стандарт с нормативни функции. Когато празнотата в данъчния закон е свързана с неясното определяне на елементи на данъка, правоприлагащият орган прибегва до попълване на празнотата чрез аналогия на правото, при спазване на условията по чл. 46, ал. 2, изр. второ ЗНА. В тези случаи, изхождайки от имплицитно изразената воля на законодателя, въз основа на

принципните положения на различни правни стандарти се преодолява правната празнина и в данъчния закон, свързана с неясния смисъл.

Като израз на теорията за разумния данък, с разпоредбата на чл. 60, ал. 1 КРБ, конституционният законодател е изпълнил със съдържание и принципа за дихотомност на данъчния обект на преките данъци. Според този принцип, данъчен обект на преките данъци е или доход, или имущество, като не съществува междинна данъчна форма, която да притежава качества и от двете категории. С оглед на принципа на дихотомност на данъчния обект на преките данъци, смесването на белезите на двете части на общата родова категория обект на пряк данък – доход и имущество, и дефинирането на белезите на едната му част чрез белезите на другата е неточно. Така, дефинирането на дохода като положителното изменение в имуществото на физическите лица, каквото е разбирането за неговата данъчноправна същност според трайната съдебна практика, стои извън контекста на конституционния принцип за дихотомност на данъчния обект на преките данъци. Определението е неточно и с оглед на стопанската природа на дохода, който като резултат от стопанската дейност на едно икономически активно лице може да бъде както положителна, така и отрицателна величина.

Книгата изследва дохода и като съвкупност от блага с имуществен характер, спрямо които носителят на субективното право да ги получи може да упражни признатото му и гарантирано от закона поведение за задоволяване на свой интерес. Като имуществен обект тези права са елемент от съдържанието на учредено правно отношение (най-често гражданско правоотношение, в неговата родова определеност). Правно действие, насочено към възникване на субективно право (на вземане), имат голяма част от сделките, предоставящи облага, които пораждат поне едно задължение да се извърши или да се даде нещо с икономическа стойност. В редки случаи гражданският закон урежда тези имуществени права като съдържание на правно отношение, използвайки термина доход. Връзката между имуществените права и данъчноправните последици, които настъпват от тяхното придобиване, възниква *ex lege* и не се основава на единството на термините (а в много от случаите и на съдържанието) на отраслово обособените правни норми на частното и на данъчното право, с които те ги индивидуализират. Всяко вземане притежава специфичните белези на правоотношенията, които са го създали, но всички, обхванати от данъчна правна

норма, притежават и общия родов белег на дохода като юридически факт, чрез който данъчният закон свързва правното явление данък с обществения (стопанския) живот.

Фокусът на изследването в тази част на книгата е върху тълкувателните способности, чрез които се разкрива точното съдържание на данъчноправните понятия, които имат първичното проявление на елементи от съдържанието на частноправни отношения – цивилистичната теория и теорията за автономията на данъчното право. Описаните в книгата случаи засягат (доказват/оборват) аспекти и на двете теории, които имат за цел да създадат своеобразен алгоритъм за обхващането на дохода за данъчни цели. Когато данъчният закон не установява отклонение от частноправното положение, създадо дохода, съдържанието му на правопораждащ данъчни права и задължения юридически факт зависи в еднаква степен от основанията за неговото възникване и от определената от данъчния закон форма на обхващане. Въпреки идентичността на основанията, подвеждането на фактите към приложимата данъчноправна норма, респ. спрямо правилния данъчен режим, поражда чести спорове в административната и съдебната практика. Характеристиката (различните стопански и правни белези, обединени от връзката между икономическите концепции и правните системи) на съществуващите форми на дохода като обект на данъка имат значение освен в процеса по изработване на данъчните правила, които определят юридичността на придобиванията на гражданите и на техните организации, но проявяват същественото си значение и като тълкувателен способ в процеса по изготвяне на юридическите актове, разрешаващи конкретни данъчноправни спорове, както и тези на абстрактния нормен контрол и на контрола за законосъобразност по реда на АПК. Третият тълкувателен способ, който изследването посочва, е свързан с икономическата същност на данъчните обекти. Пряко свързани с тази теория са разрешенията (нормативни, правораздавателни и административни), които отдават предимство на стопанския произход и същност на данъчните обекти пред юридическите им основания. Концепцията за определящото значение на икономическата същност на дохода като данъчен обект спрямо значението на юридическите форми за създаването на облагаемата стойност е сред основанията и за данъчното обхващане на резултатите от проявлението на всеки юридически факт, който има белезите на дохода - правомерен и неправомерен.

И в България извън случаите на правомерна дейност, която създава доход, подлежащ на облагане, и придобиванията, получени в нарушение на закона, от

незаконен източник, са обект на данъците, установени в страната. Аргументирана е тезата, че изключването им от кръга на облагаемите доходи поради незаконния характер на дейността, която ги е създала, би насърчило противоправното поведение на данъчните субекти, които с аргументи от необлагаемия характер на неправомерната дейност биха имали стимул да се отклонят от изпълнението на основното си конституционно задължение - да плащат данъци съобразно действителните си доходи. Отбелязана е липсата на ред, по който доходите без източник, от неясен, прикрит или незаконен източник на придобиване да бъдат декларирани, респ. обложени в условията на финансовия автоматизъм. Съгласно действащото българско данъчно законодателство, ако за тяхното деклариране, респ. облагане, не бъде възприето разрешението да бъдат включени в една от съществуващите подходящи стопански категории, единствената възможност, за да бъдат обложени доходите от тази група, е те да бъдат включени в групата на т.нар. фингирани доходи по смисъла на чл. 123, ал. 1 ДОПК. Този специален ред на облагане, обаче, при стриктното тълкуване на двете разпоредби не може да обхване всички доходи от незаконен източник като облагаеми обекти. В книгата липсва конкретно предложение *de lege ferenda* за преодоляване на тази празнина.

В глава втора на книгата са анализирани и измененията в правното действие или в обема на дохода като юридически факт, породил материалното данъчно задължение: изменения, свързани с отпадането на правопораждащия юридически факт и във вида или в обема на правопораждащия данъчното задължение доход като юридически факт. Това са случаите и когато нов юридически факт изменя елементи от съдържанието на първичното правоотношение, създало дохода като данъчен обект. Според утвърденото в данъчноправната теория разбиране в тези случаи настъпват усложнения в данъчното правоотношение в обективен смисъл, свързани с отпадане на данъчното задължение, с увеличаване или намаляване на неговия размер. Като институт на данъчното право доходът не е механичен сбор от тези придобивания, а има комплексен характер с конституционно измерение и специфични белези, които му придават материалните данъчни правни норми. Данъчният закон следва само да посочи с кой факт са свързани данъчноправните последици, без да регулира икономическата (стопанската) дейност и да определя формите на бизнес, които са ги породили. Той отчита резултатите от дейността и задължава стопанския субект (данъчнозадължено лице в структурата на данъчното правоотношение) да „сподели“ с държавата част от тези резултати (приходи

от дейност или от собственост) под формата на данъчни плащания. Формите и белезите на вземанията като елемент на правна връзка в нейното първично (спрямо данъчноправните последици) проявление и действителното стопанско съдържание на правопораждащия юридически факт са определящи при индивидуализирането на дохода.

Третата част на книгата е посветена на юридическите белези на дохода като обективен елемент на данъчен фактически състав, които се определят от: принципите за определяне на юридичността на дохода (правната и стопанската зависимост на дохода от субектите на данъка и определящото му значение за обема на тяхната данъчна отговорност и момента на проявление на дохода за данъчни цели), структурата на данъка, който го обхваща (schedular system и global system), начина на установяването му за данъчни цели (предварително и последващо установяване) и реда за преобразуването му съгласно данъчния закон (разгледани са правилата за преобразуване на дохода на корпоративните образувания по реда на ЗКПО - характеристиката на данъчните постоянни разлики; данъчните временни разлики и на другите суми, участващи в преобразуването при определяне на данъчния финансов резултат. Изследвано е преобразуването на доходите на корпоративните образувания, обект на облагане с данък при източника, налаган по реда на ЗКПО и на доходите на физическите лица по реда на ЗДДФЛ).

Четвъртата част на книгата е посветена на видовете доходи. Особените белези на имуществените блага разпределят формите на дохода в няколко основни категории: на парични и непарични доходи; на облагаеми, необлагаеми и освободени доходи; на доходи от труд, от стопанска дейност, от капитал и от инцидентни придобивания с имуществен характер и на действителни, фингирани и презумптивни доходи. Разграничителните критерии са вида на престацията, обективизирана за данъчни цели; фискалния ефект на обхващането: облагаеми доходи; необлагаеми доходи и освободени доходи; източника на придобиване и начина на установяване.

II. ПУБЛИКУВАНА МОНОГРАФИЯ, КОЯТО НЕ Е ПРЕДСТАВЕНА КАТО ОСНОВЕН ХАБИЛИТАЦИОНЕН ТРУД

Облагане на дистанционната продажба на стоки с данък върху добавената стойност. София: Сиела. 2024. (978-954-28-46).

В книгата са разгледани правилата на общата система на данъка върху добавената стойност в Европейския съюз и въвеждащите ги в българската система на данъка правни норми, които определят юридическите белези на дистанционната продажба на стоки като данъчно събитие с правните белези на доставката на стоки. Системата от правни норми, които определят условията за реализиране на изискуемостта на данъка при този вид данъчни събития, изграждат специален режим на облагане, когато стоките се транспортират към или се превозват на територията на единното пространство на ЕС по отношение на данъка върху добавената стойност.

Основната характеристика на дистанционната продажба на стоки е на данъчно събитие, свързано с трансграничния превоз на стоки на територията на вътрешния пазар, извършено от данъчно задължено лице, което не е установено на територията на държавата членка по пристигане на стоките, към краен потребител, установен в държавата членка по потребление на стоките.

От гледна точка на позитивното данъчно право специалните режими на облагане с данък върху добавената стойност са система от правни норми, които, чрез дерогация на съответните им по ранг и предмет общи правила, въвеждат специален ред за реализиране на изискуемостта на данъка върху добавената стойност и за упражняване на правото на приспадане на данъчен кредит, без да се нарушава *ipso jure* неутралния характер на данъка, тъй като специалните режими уреждат всички правомерни юридически действия в тесен смисъл от един вид по еднакъв начин. Когато, по причини от обективно естество - липса на елемент на нормения комплекс, който изгражда специалния режим на облагане, или от субективно естество – с оглед на преценката на данъчно задължените лица, когато приложението на специалния режим на облагане е по избор, този режим остане неприложен, общите правила на закона относно същите елементи на родовия обект, определят режима на облагане на данъчното събитие, обхванато от специалния режим на облагане.

Дистанционната продажба на стоки като вид доставка на стоки има за основни елементи на данъчното събитие: мястото на изпълнение на доставката на стоки, статуса на страните по доставката и условията за идентификация за ДДС на данъчно задължените лица, които я извършват, и реда за отчитане на данъка. Тези елементи на доставката на стоки като обект на данъка върху добавената стойност, при дистанционната продажба на стоки са обект на специална уредба.

Специалните правила на закона установяват валидно особените режими на облагане при спазване на принципа за неутралност на данъка върху добавената стойност, който следва да се определя и събира така, че да не води до дискриминация при облагането на сходни стопански дейности и до несъразмерни или несъответни (на вида на дейността) разходи, свързани с отчитането на данъка. В конкурентна среда специалните данъчни режими не следва да оказват влияние при вземане на икономическите решения.

Правната уредба на дистанционната продажба на стоки е съществено изменена с правилата за облагане на електронната търговия, въведени с актовете на правото на Европейския съюз от т. нар. пакет за ДДС в областта на трансграничната електронна търговия, в сила от 1 юли 2021г. Измененията са етап от процеса по въвеждане на окончателната система на данъка върху добавената стойност в рамките на програмата за пригодност и резултатност на регулаторната рамка (REFIT). Измененията засягат обхвата на системата за обслужване на едно гише така, че тя да обхваща и онлайн продажбите на стоки към крайни потребители, извършвани от данъчно задължени лица вътре и извън ЕС. Въведен е общ праг на регистрация за ДДС при извършване на трансгранични доставки на стоки и услуги. Отменено е освобождаването от ДДС на вноса на малки пратки от доставчици извън ЕС. Общата система на ДДС разделя всяка трансгранична сделка на освободена трансгранична доставка и облагаемо трансгранично придобиване, подобно на митническата система, но без да са въведени равностойни на митническите проверки. С измененията са уредени нови процедури за проверка, отчитане и събиране на данъка за преодоляване на трансграничните данъчни измами.

Непроменена остава характеристиката на данъчното събитие като доставка на стоки с превоз на територията на вътрешния пазар от данъчно задължено лице, което не е установило стопанската си дейност или няма постоянен обект на територията на държавата членка по пристигане на стоките, към краен потребител, установен на нейна територия.

Основание на направените промени дава разбирането, че общата система на ДДС, за все по-голям брой предприятия, осъществяващи трансгранична дейност, се оказва сложна и фрагментирана и създава възможности за измами, при които

националните и трансграничните сделки се третираат различно, а в рамките на единния пазар могат да се купуват стоки и услуги без ДДС.

III. СТУДИИ

1. Доходите от труд като данъчен обект (24 стр.). В: Търговско право (ISSN 0861-6892). 2023. кн. 3-4, с.49-63.

Студията изследва юридическите белези на доходите като данъчен обект, които се определят от начина на установяването им, от структурата на данъка, който ги обхваща, и от реда за преобразуването им за данъчни цели. Сред обектите на облагане от групата на стопанските категории основно значението имат доходите от труд. Като правна категория, доходите от труд са разгледани в контекста на общата класификация на доходите като юридически факт, пораждащ публичноправни задължения за преки подоходни данъци.

Доходите от труд като данъчен обект в българската данъчна система са дефинирани като действителните вземания с постоянен характер в пари, парична стойност, други еквиваленти на стойността в размяната или в натура, придобити в резултат на престирана работна сила от физически лица със зависим статут по трудови или приравнени на тях правоотношения или на престиран резултат от трудова дейност на физически лица с независим статут на територията на Република България и в чужбина, които са обхванати като обективна предпоставка на материални данъчни права и задължения по системата на източниците в Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

2. Доходът като източник на данъчни задължения на физическите лица (28 стр.). В: Годишник на ЮФ на СУ (ISSN 0081-1866). 2021, с. 85-104.

Студията е посветена на правния режим на дохода като източник на данъчни задължения за физическите лица. Изследвани са юридизиращите белези на дохода като обект на облагане в исторически и позитивноправен контекст. Фокусът е върху структурата на данъка върху доходите, установен със Закона за данък върху доходите на физическите лица и системите за обхващане и установяване на доходите на физическите лица за данъчни цели.

3. По някои въпроси, свързани с решаването на делата по жалби срещу ревизионни актове от първоинстанционния административен съд като инстанция по същество (23 стр.) . В: IUS ROMANUM (ISSN online 2367-7007). 2015, кн. 2, с. 897 – 917.

Статията разглежда въпроси, свързани с компетентността на първоинстанционния административен съд като инстанция по същество в производството по оспорване на ревизионните актове. В обобщение на изследването е направен извод, че като инстанция по съществува на спора административният съд може: да отмени изцяло ревизионния акт, когато актът не отговаря едновременно на всички условия за действителност, визирани в чл. 160, ал.2 от ДОПК, но не е нищожен. Това ще формира отменителен диспозитив на съдебното решение. С втора част на диспозитива съдът, като инстанция по същество, ще определи вида, основанието и размера на данъчното или на осигурителното публично вземане. В тези случаи съдът, по правилото на чл. 160, ал.5 от ДОПК, не може да изменя акта във вреда на жалбоподателя; да отмени частично ревизионния акт в материално незаконосъобразната му част. При тази хипотеза липсва произнасяне на съда по съществува на спора, а публичните вземания се индивидуализират от останената в сила част на ревизионния акт; да измени ревизионния акт, което предполага промяна в правното основание или да отхвърли жалбата, с което ще валидира направеното с ревизионния акт преобразуване на декларирани факти и обстоятелства или ще потвърди въведените по отношение на адресата на обжалвания акт нови данъчни обекти, както и техния размер.

IV. СТАТИИ В СПИСАНИЯ И КОЛЕКТИВНИ ТОМОВЕ

1. Статут и правомощия на Сметната палата. В: De jure (ISSN online 2367-8410). 2023. кн. 2, с. 218 – 225.

В статията са разгледани създаването (възстановяването), статута и правомощията на Сметната палата като висш държавен орган. Конституцията на Република България (*КРБ*) от 1991 г. (*чл. 91*) предвижда възстановяването на Сметна палата като независим висш държавен орган, упражняващ контрол по изпълнението на бюджета и основаващ дейността си на принципите на разделение на властите, на

правовата държава, на публичност и на прозрачност. С приемането на Закона за Сметната палата от 1995 г. на органите ѝ е възложен контрола върху надеждността и достоверността на финансовите отчети на бюджетните организации, законосъобразното, ефективно, ефикасно и икономично управление на публичните средства и дейности. Аргументирана е тезата, че като върховна одитна институция на държава членка на Европейския съюз, Сметната палата е със статут на независим държавен орган, предвиден в КРБ, който не изпълнява съдебни функции, не осъществява предварителен одит и не е част от структура за парламентарен контрол. Като независим орган с конституционен статус (*външен одитор на държавния бюджет*), упражняващ контрол върху актовете и действията на лицата, разходващи публични средства, Сметната палата има широк кръг надзорни правомощия. Законът не допуска външно въздействие върху реализацията на одитната компетентност на Сметната палата (от друг публичен орган), доколкото това би нарушило независимия статут на върховната одитна институция. Едновременно с това обикновеният законодател е възложил одитната функция без да я натоварва с правораздавателни елементи.

2. Предвидимостта в данъчното право. В: редактиран колективен том: НАУЧНИ четения на тема Предвидимост на правото - сборник доклади от научната конференция, 12 май 2021 г., София. – София: Унив. изд. "Св. Климент Охридски": (ISBN 978-954-07-5478-9): 2022, с. 288 – 299;

Статията разглежда нормативното реализиране на идеята за предвидимостта на данъчното право като стандарт за регулиране на данъчните правни отношения чрез принципа на ясната правна уредба в контекста на предвидимостта на смисъла на юридическите правила и като критерий за намиране на приложимото юридическо правило при решаване на конкретен случай, възникнал в областта на облагането с данък върху добавената стойност. Изложено е разбирането, че сложността на нормативния комплекс, регулиращ данъчните правни отношения, йерархията на нормите му и връзките между тях, както и естеството на данъчното облагане, легитимират въпроса за признаване на условието за предвидимост на данъчноправните последици от извършването на определена стопанска дейност и на резултатите от нея, като самостоятелен стандарт за законосъобразност на действията и актовете по

установяване и събиране на данъчните задължения. Имплицитното включване на условието за яснота на текста на данъчната правна норма, като реализация на идеята за предвидимостта в данъчното право, сред проявленията на посочените в статията принципи: на законност при установяване на данъците и събиране на данъчните задължения, на правовата държава, на правната сигурност и легитимните очаквания и на забрана на ретроактивното действие на данъчните правни норми, не дава достатъчна защита на правните субекти срещу намеса в имуществената им сфера чрез данъци по непредвидим начин. Обогащането на приложимите стандарти, регулиращи данъчните правни отношения, с принципа на предвидимостта не е само гаранция за по-добрата защитата на данъчно задължените лица от данъчен произвол и в много случаи от „икономическа смърт“, вследствие от нормативното регулиране на данъчните правни отношения непредвидимо, но е и защита на данъчната система, функционираща в условията на непрекъснато изменяща се икономическа среда. Нормите на данъчното ни законодателство трябва да отговарят на условието за яснота и предвидимост на съдържанието си като стандарт, който се явява част от юридическата рамка за решаването на данъчноправните спорове, нарушаването на който води до издаването на недействителни административни актове.

3. Административното наказване в данъчното право. В: редактиран колективен том: [ПЕТДЕСЕТ] 50 години Закон за административните нарушения и наказания - история, традиции, бъдеще: сборник с доклади от научна конференция, 6 дек. 2019 г. – София: Унив. изд. "Св. Климент Охридски": (ISBN 978-954-07-4975-4), 2019, с. 67-74;

В статията се разглежда развитието на административното наказване в данъчното право за времето след влизане в сила на Закона за административните нарушения и наказания до наши дни. Данъчният административнонаказателен процес е част от общия административнонаказателен процес, уреден в действащия Закон за административните нарушения и наказания и както него се изгражда върху един правен спор, свързан с претенцията на административнонаказващ орган да наложи предвидените в данъчните закони наказания за извършено данъчно нарушение. Вниманието е насочено към някои аспекти, свързани с неизпълнението или лошото изпълнение на едно данъчно задължение като елемент от фактическия състав на данъчното нарушение от обективна страна, и процесуалните въпроси, които тези форми на противоправно поведение в областта на публичните финанси налагат.

4. Установяване на местните данъци. Конституционни основи на данъчната децентрализация. В: IUS ROMANUM (ISSN online 2367-7007). 2019, кн. 1, с. 439 – 448.

Конституционно установената възможност общинските съвети, като орган на местното самоуправление, да определят размера на местните данъци, в граници, установени със закон, разшириха съществено бюджетната им компетентност. Като юридическа категория, бюджетната компетентност на общинския съвет включва оправомощаването им да определят и събират бюджетни приходи и да извършват публични разходи от общинските бюджети.

Организацията на общинските публични финанси, създадена след влизане в сила на петата поправка на КРБ, се основава на децентрализацията като конституционен принцип. Поставено е началото на данъчната децентрализация, която, без да преодолява принципа за законоустановеност на местните данъци във всичките им елементи, въвежда специален ред за определяне размера на местните данъци чрез система от норми от различен ранг и от различен порядък. Нормотворческата компетентност за определяне размера на местните данъци, като предпоставка за изчисляване размера на данъчното задължение, е възложена едновременно на Народното събрание и на общинския съвет.

5. Финансов автоматизъм. В: IUS ROMANUM (ISSN online 2367-7007). 2018, кн. 1, с. 421 – 431.

Статията разглежда нормативната структура на публичните финанси, в която се откроява комплекс от правни норми, регулиращи определянето на публичните вземания по вид, основание и размер и погасяването им. С оглед на спецификата на регулираните от тях обществени отношения и на юридическия им режим, те обособяват правен институт, определян досега във финансовоправната теория като явлението „финансов автоматизъм“.

Публичните финанси, с оглед на различните си проявления, са дефинирани посредством правни и икономически категории и институти. Българската финансовоправна наука се основава на правната концепция за финансите. Според нея публичните финанси са система от властнически организирани обществени отношения, които възникват по повод на разпределението на националния доход, респективно на приходите на всяка социална организация, формирането и

разходването на централизираните и децентрализираните ѝ парични фондове, както и контрола върху тази дейност. В този контекст, събирането на приходи е атрибут на суверенитета и има за цел формирането на публичен ресурс за постигането на общи цели и посрещането на колективните нужди в държава или в наднационална интеграционна организация за финансирането на социално значими сфери на дейност, които не могат да се самофинансират.

Необходим е правен механизъм, който да осигури правилната и целенасочена организация и функциониране на системата от обществени отношения, изграждащи публичните финанси. Този механизъм е финансовоправен. Част от правните норми, които той включва, обособяват като специфична форма за индивидуализиране и събиране на публичните вземания правен институт, наречен «финансов автоматизъм». Характерно за юридическия му режим е, че властническата принуда, манифестирана във финансов акт, не е необходима за определяне на размера и сроковете за плащане на публичните вземания и за тяхното погасяване.

6. Кодификация на данъчното законодателство в духа на приложимите правни принципи (мярка срещу избягването на данъци и средство за правна защита). В: Общество и право (ISSN print 0204-8523). 2017. кн.4, с. 88 – 95).

Източниците на данъчното право принадлежат към различни правни системи: на вътрешното право; на европейското и на международното право. Големият брой източници, регулиращи данъчните правоотношения, в т.ч. въвеждащи задължения за данъчно задължените лица, особено когато принадлежат към различни правни системи, в някои случаи са причина за неизпълнение на възложените с тях юридически задължения. Отклонението от данъчно облагане в тези случаи е следствие на недостъпността на правилата и липсата на систематизация на приложимите за конкретен данъчен субект норми.

Важно е как наднационалния европейски правопорядък взаимодейства с националните правни системи така че в процеса на нормотворчество да не се стигне до нарушаване на суверенните права на държавите членки от една страна. От друга страна, съгласно постоянната съдебна практика на СЕС принципът на правна сигурност, следствие от който е принципът на защита на оправданите правни очаквания, изисква законодателството с неблагоприятни последици за частноправните субекти да бъде ясно и точно и прилагането му да бъде предвидимо за правните

субекти. Съобразяването с тези принципи предполага данъчните правни норми да се въвеждат като общи правила за поведение най-вече чрез приемането на акт на национален законодателен орган (в т.ч. по транспониране на актове от правото на ЕС) или с акт на международното данъчно право. От позитивноправна гледна точка са важни въпросите - допустимо ли е ли източник на новите общозадължителни данъчни правила да е незаконодателен акт на институциите на ЕС, в т.ч. акт с директен ефект каквито са регламентите за изпълнение на Комисията или на Съвета, или с подзаконов нормативен акт, приет от национален административен орган.

Като средство за правна защита на данъчните субекти също така е необходимо постигането и на достатъчната степен на систематизиране на приложимите общи правила. Кодификацията е най-високата степен на систематизиране и съгласуване на данъчните правни норми, изграждащи националните данъчни системи. Важно е да не се допуска въвеждането на публични задължения да става чрез тълкувателните източници на правото, които в материята на данъците са огромен брой. Кодификацията на данъчните правни норми, в т.ч. на прякото данъчно облагане, в националните правни системи е важно средства за правна защита на данъчно задължените лица, които иначе могат да се „изгубят в правото“ сред разнородните източници на общи данъчни правила.

7. Правото на приспадане на данъчен кредит в механизма на данъка върху добавената стойност - субективно право или юридическо задължение. В: редактиран колективен том: ПРАВО и права: сборник в памет на проф. д-р Росен Ташев: доклади от научна конференция, 3 ноем. 2015 г., София.– София: Унив. изд. "Св. Климент Охридски": (ISBN 978-954-07-4975-4): 2016, с. 458 – 466;

Статията поставя въпроса дали с оглед на възникването, естеството и действието си, приспадането на данъчен кредит, с характеристиката на признатата от правния ред възможност на облагаемите лица да намалят размера на данъчното си задължение по ЗДДС към бюджета за един данъчен период, със сумата на данъчния си кредит (данъка с право на приспадане), при спазване на законовите условия, може да се определи като субективно право на облагаемите лица или по-скоро като част от юридическите им задължения по администрирането на данъка. Изхождайки от разбирането, че правото на приспадане на данъчен кредит е задължителен елемент от специфичния механизъм на ДДС, установен със закон в тежест на облагаемите лица,

но има белезите и на финансово субективно право, трудно можем да го определим като елемент на «юридическа ситуация», включваща както субективни права така и юридически задължения, в какъвто смисъл е въведено понятието от проф. Бержел. По-скоро самото право на приспадане може да се определи като «юридическа ситуация», доколкото смятам, че правото на приспадане е нормирано като единство от право и задължение. И доколкото с термина «юридическа ситуация» в общотеоритичен план се означава своеобразната цялост от права и задължения, с превес на юридическите задължения, той би бил подходящ да изрази и двойствената природа на единия от елементите на механизма на ДДС – данъчният кредит като единство на субективно право и юридическо задължение с превес на юридическото задължение.

8. Финансова система на Европейския съюз. В: редактиран колективен том ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА пред финансово управление и контрол на средствата от Европейския съюз: доклади от международна научно-приложна конференция, проведена през ноември 2016 г., София. – София: Унив. изд. "Св. Климент Охридски": (ISBN 978-954-07-4203-8): 2016., с. 87 – 101;

Според българската финансовоправна наука специфичният правен механизъм за създаване и разходване на публичните средства изгражда т.нар. публично (финансово) стопанство. Финансовото стопанство има за цел формиране на публичен ресурс за посрещането на колективните нужди в държава или в наднационална интеграционна организация.

На държавно ниво финансовата дейност има няколко основни цели: набирането и законосъобразното използване на необходимите финансови средства за покриване на публичните разходи, в т.ч. на държавните разходи, на разходите на общините и за финансиране на националното производство на стоки и услуги, например чрез предоставяне на държавни помощи, чрез финансиране на публично-частното партньорство и др.; защита на финансовата система, в т.ч. на националната парична единица и осигуряване на стабилност на пазара на финансовите услуги; осигуряване на необходимата координация и контрол върху разходването на публичните финанси. Освен на държавно ниво и всяко друго наднационално образувание (в т.ч. и Европейския съюз) събира и се разпорежда със средства по установен ред и чрез упълномощени за това органи (институции на Европейския съюз), за да постигане публичните цели и блага, които е невъзможно да бъдат постигнати от отделните държави членки самостоятелно.

В статията са разгледани въпросите за финансовото управление на средствата от Европейския съюз; за бюджета на ЕС и принципите за неговото изготвяне, изпълнение и контрол. Европейският съюз може да се определи като общност на цели, ценности и принципи, за защитата на които в актовете от правото на ЕС са предвидени мерки, включително и свързани с функционирането на финансовата система на ЕС. Според Робер Шуман, Европейското обединение, наричано днес «Европейски съюз», няма да стане отведнъж или според някакъв специален план. То ще бъде изградено чрез конкретни постижения, които първо създават чувство на солидарност, а може да се добави и с обединени усилия, включително в управлението на европейските средства.

SUMMARY OF REVIEWED PUBLICATIONS (Appendix No. 10B to the application for participation in the competition) **in English**

of Associate Professor Evelina Dimitrova Stoeva – Dimitrova, PhD

participant in a competition for the academic post of "Professor" in the professional field 3.6. Law (Financial and Tax Law), published in State Gazette No. 20/08.03.2024 for the requirements of the Faculty of Law of Sofia University "St. Kliment Ohridski"

I. Income as subject to taxation. Sofia: Prosveta. 2023 (ISBN 978-954-01-4306-4).

The monograph is an independent study of the legal features of income as an object of direct taxation of natural and legal persons and entities with primary tax characteristics. It consists of 224 pages (introduction, four chapters, conclusion and bibliography, including 58 titles in Bulgarian and 16 in English). The book contains 347 footnotes.

The topic in the first part of the book explains the definition of the concepts: net income; disposable income; nominal income; real income; global income. It examines the emergence, development and systematization of the tax treatment of income in the process of its transformation from an objective state (economic category) into a basic legal element for the Bulgarian tax system - one of the main aims of direct taxation. In the context of the tax-law dimensions of income, the relationship between the economic and legal manifestation of property assets that determine the well-being of a person for a certain period of time is examined.

Important for clarifying both the generic features of income and the features of its individual elements is the manifestation of the economic category - new value created by the

activity of natural and legal persons (active income) or acquired as a result of ownership or disposal of property (passive income). As a legal category - a basic legal fact of substantive tax law - income is defined as the estimated monetary value of its taxable forms for a given period as specified in tax law. The broader scope of the legal category of income as compared to the economic category is argued, insofar as it also covers material benefits received to replace or supplement the active and/or passive income of individuals (replacement income) and their incidental acquisitions (incidental income).

The book traces the process of building the modern Bulgarian system of income taxation. The taxes that are imposed on the income of individuals are modelled on the income taxes established in Europe since the beginning of the 19th century, according to the type of source from which the income was derived, on a general annual taxable basis. In the various historical periods corresponding to the economic development cycles of the Third Bulgarian State, the income of individuals has been subject to taxation by being included in differing numbers of income groups according to sources of acquisition and taxed separately or as a community within a household, family or other economic construct. Deviations from this pattern are seen in the personal income taxes established by the General Income Tax Act of 1946, which rather follows the global income tax model, with separate elements of the source system, and by the 1950 Act, which introduced the individual split taxation of personal income according to sources defined in the Act, even though the attributive definition of "general" income is retained in the name of the tax. A return to the classical system of defining income according to its sources was adopted in the Personal Income Tax Act, the structure and method of defining income of which is followed by the current Income Taxes on Natural Persons Act. Depending on the form of governmental structure of the tax jurisdiction, income can fall under the state (federal) and local income tax systems in the direct tax system.

The third paragraph of Chapter One discusses models of income regularization. In the nineteenth and early twentieth centuries, the two main economic theories of the nature and character of income as an object of taxation took shape. These provided the economic basis for the construction of both systems of income definition in the structure of direct income taxes. The first theory of income as an economic category, in terms of its character, origin and properties, is the concept of increasing income or the accretion concept, according to which any increase in a person's 'economic power' over a period of time is 'income', regardless of its source of acquisition. The second economic theory is the 'source' concept.

Related to the source concept is the theory of trust management (trust concept), which emerged in the Anglo-Saxon legal field. This distinguishes between the categories of 'income' and 'capital' as property increases. The legal character of taxation gives the economic categories covered by the tax law specific legal features that constitute the two main systems for legalising income as the taxable object of direct income taxes - the global system and the schedular system. Both systems are built according to the principle economic theories of the nature of income as an economic category – increment and source.

Income as a taxable item is defined as the aggregate of created, acquired and substitute property/possessions in money, monetary value, other equivalents of exchange value or in kind, acquired by individuals, legal persons and their equivalent entities in a given tax period. As objective prerequisites of material tax obligations for direct income taxes, the tax law defines income by the terms 'financial result', 'income', 'receivable', etc. The norms of the tax law use these terms to denote any objective measure by which a tax, (understood as a gratuitous, non-refundable, one-time or recurrent compulsory contribution to a monetary fund defined by law) established in all its elements, unilaterally, by law, in a general manner, burdens citizens and their organizations, whose enforcement is bound by the special legal coercion of the financial enforcement process, is associated with public life.

The second part of the book analyses income as an element of the system of economic phenomena and as an institute of public and private law. In the system of economic phenomena, the acquisitions of citizens or their organizations resulting from the exploitation of the factors of production - labour, land, capital and knowledge (technology) define the features of income as a taxable element. Any created or acquired property and/or good, which is determined by the ratio between the income from an activity (labour, business or a combination of both) and the costs of its performance, and is covered by the tax law as an objective prerequisite of tax rights and obligations, is a form of income as an economic phenomenon (in the Bulgarian system of corporate income taxation this type of income is defined by the term 'accounting financial result'). In addition to the financial result of an activity carried out in a business structure, the income from individual business operations, to which the law grants tax autonomy, are also business forms of income. The book also discusses acquisitions that do not have the economic denomination of 'income', conventionally designated as 'non-income', and therefore do not have the characteristics of income as a legal category.

The place of income in the system of public law institutes is analyzed, which goes beyond its position as a legal prerequisite of tax rights and obligations. The term 'income' in its economic sense denotes concepts (elements in their structure) of basic economic indicators, which are also relevant for the general institutes of financial law. Bulgarian financial law theory is based on the legal concept of 'finance', according to which 'public finance' is a system of social relations that arise in connection with the distribution and use of national income, particularly the income of any social or political entity, and the acquisition and expenditure of their centralized and decentralized monetary funds, as well as control over this activity. There is a need for a legal mechanism whereby a portion of the national income generated is channelled to finance such socially important areas of state activity as health, education, internal and external security, culture, youth employment, rural development, etc. Under the rules of this mechanism, a part of the income generated by economic entities is withheld by the state in the form of taxes, fees and other types of public claims and is channelled into and concentrated in, an appropriate public monetary fund. The relationship between two other public law manifestations of income - the legal fact of tax, and social security obligations - is also noted. Claims under an employment relationship give rise to two groups of public obligation - for income tax on the income of natural persons under an employment relationship and for social security contributions on wages in connection with their employment (Article 6(2) of the Social Security Code).

As an element of public law, income has been studied within the system of constitutional principles. The taxation of citizens' incomes is one of the oldest forms of an individual's commitment to the state. Tax payments are a constitutionally established legal obligation to secure the immediate financial interests of the state. All Bulgarian constitutions, from the Tarnovo Constitution to the current Basic Law, consistently affirm, as the basic principles of taxation, the necessity of the legality of any tax coverage and the essential establishment of tax equity, which limits the normative discretion of the ordinary legislator, insofar as the economy of the Republic of Bulgaria is based on free economic enterprise, and that the impact of taxes on the income (and property) of citizens should be only to the extent necessary for the stability of the public financial system. Contemporary forms of taxation that encompass and burden income also base their legitimacy on other principles of the constitutional standards system - equal treatment, the rule of law, economic efficiency and, in a strictly legal context, a clear legal framework. Together these form the constitutional understanding of a reasonable tax that, within the law, under conditions of equal and

proportionate impact on citizens' property, reflects, satisfies and protects the public financial interest. The theory of reasonable taxation is also based on the principle of a fair balance between the general interest [general good?] and the individual advantage of the protection of the right to property within the meaning of Article 1 of Protocol No 1 of the ECHR.

In order for intervention in the financial affairs of citizens and their organizations to be proportionate (proportional) to the public financial interest in creating centralized monetary funds, the funds accumulated therein must sufficiently guarantee protection of the fundamental rights of citizens as established by the Constitution and the laws of the country, to wit: the right to social assistance; to affordable medical care; to free use of medical care under conditions and in a manner established by law; to education; to a safe and healthy environment. Proportionality of the measure requires that intervention through taxation be as mild as possible, yet be sufficiently effective as a means to achieve the constitutionally justified objective. The proportionality between the public financial interest and seizure of part of the income of citizens is determined precisely by the amount of their income and assets. The power to impose taxes is an immanent[inherent] quality of sovereignty (of territorial and personal dominion) and is the most prominent manifestation of distribution as an element of any social relation, but it is not unlimited. Tax revenues (in their budgetary dimension), as the total amount and frequency of receipts, cannot be the basis for creating or maintaining social or legal inequalities beyond the functions of taxes recognized and guaranteed by law. Social justice in taxation affecting the income and property of citizens and their organisations, in its dimension of equal and unequal, given in the measure of law, goes in two directions: equal (unequal) between that which is given and received, and equal (unequal) between that given and received by the one in comparison with another. Equality is a fundamental social value in a democratic state governed by the rule of law, a basic principle of constitutional status and a guarantee of equal legal treatment of legal subjects who enjoy equality in their rights and obligations. The principle of equality of citizens before the tax law (the principle of non-discrimination) is enshrined in both EU and international tax law.

Particular focus is given to the analysis of the predictability of legal rules, which is the explicitly stated content of the principle of clear regulation and excludes vague, imprecise and inexact formulation of tax legal rules. Their clear meaning guarantees taxable legal entities the opportunity to organise their economic activity with regard to the type and amount of tax obligations to which the legal forms of the activity they undertake will give rise. The normative method of regulation characteristic of tax law relations, whereby the legal

relationship of authority and subordination is formed (without the need for the issuance of specific administrative acts for the incurring and discharging of tax liabilities) further underlines the importance of the principle as an independent standard with normative functions. Where the lacuna in a tax law relates to the unclear definition of the elements of the tax, the enforcing authority resorts to filling the vacuum by analogy of the law, subject to the conditions of Article 46, Para. 2, second subparagraph, of the Statutory Instruments Act. In these cases, starting from the implicitly expressed will of the legislator, the legal gap in the tax law related to the unclear meaning is also bridged on the basis of the principle provisions of different legal standards.

As an expression of reasonable tax theory, [in] the provisions of Art. 60, Para. 1 of the CRB, the constitutional legislator has also fulfilled, with content, the principle dichotomy of the tax object of direct taxation. According to this principle, the taxable object of direct taxation is either income or property[possessions/goods], and there is no intermediate tax form that possesses qualities of both categories. In view of the principle of [bifurcation] of the tax object of direct taxation, mixing the characteristics of the two parts of the general generic category of that object, income and property, and defining the characteristics of one part by the characteristics of the other is inaccurate. Thus, defining income as the positive change in the wealth of individuals, as is the understanding of its (tax-law) nature according to settled case law, stands outside the context of the constitutional principle of bisection of the tax object of direct taxation. The definition is also inaccurate in view of the economic nature of income, which, as a result of the economic activity of an economically active person, can be both positive and negative.

The book also examines income as a set of goods of a pecuniary nature, in relation to which the holder of the subjective right to receive them may exercise the conduct recognized and guaranteed by law to satisfy his interest. As a property object, these rights are an element of the content of an established legal relationship (most often a civil relationship, in its generic definition). The legal effect aimed at the creation of a subjective right (of a claim) has a large element of transactions conferring a benefit, which give rise to at least one obligation to perform, or to give, something of economic value. In rare cases, civil law regulates these property rights as the content of a legal relationship using the term 'income'. The relationship between property rights and the tax consequences arising from their acquisition is established *ex lege* and is not based on the unity of the terms (and in many cases, the content) of the sectorally distinct legal rules of private and tax law by which they individualize them. Each

claim has the specific features of the legal relations that created it, but all those covered by a tax legal norm also possess the common generic feature of 'income' as a legal fact through which tax law links the legal phenomenon of tax to social (economic) life.

The focus of the research in this part of the book is on the interpretive means by which the precise content of tax law concepts primarily manifest the elements of the content of private law relations - civil law theory and that of the autonomy of tax law. The cases described in the work concern (prove/disprove) aspects of both theories, which aim to create a kind of algorithm for the definition of income for tax purposes. Where tax law does not establish a departure from the private law situation that created the income, its content as a legal fact giving rise to tax rights and obligations depends equally on the basis for its [(the income's)] creation and the form of definition determined by that tax law. In spite of the identity of the grounds [for definition], the [non-]alignment of the facts with the applicable tax law rule, or with the correct tax regime, gives rise to frequent disputes in administrative and judicial practice. The characteristics (the various economic and legal features, united by the relationship between economic concepts and legal systems) of the existing forms of income as the subject of taxation are not only important in the process of drafting the tax rules that determine the legality of the acquisitions of citizens and their organisations, but are also of fundamental importance as an interpretative device in the process of drafting those legal acts that resolve specific tax law disputes. This also applies to the characteristics of those of abstract normative control and control of lawfulness under the Administrative Procedure Code. The third interpretative methodology that the study points out are related to the economic nature of tax objects. Directly related to this theory are the authorizations (normative, judicial and administrative) that give priority to the economic origin and nature of tax objects over their legal bases. The concept of the determining significance of the economic essence of 'income' as a tax object, versus the significance of legal forms for the creation of taxable value, is also among the grounds for the tax definition of the results of the manifestation of any legal fact that has the characteristics of 'income' - lawful and unlawful.

Also, in Bulgaria, beyond cases of lawful activity, that which generates taxable income and acquisitions obtained in violation of the law, from an illegal source, are subject to the taxes established in the country. It is argued that their exclusion from the scope of taxable income due to the unlawful nature of the activity that created them would encourage unlawful behaviour in tax subjects who, arguing on the basis of the non-taxable nature of the unlawful activity, would have an incentive to evade the fulfilment of their fundamental constitutional

obligation - to pay taxes in accordance with their actual income. The lack of a procedure for declaring, or taxing, unsourced, obscure, disguised or illegal income in the context of financial automatism is noted. According to current Bulgarian tax legislation, if their inclusion in one of the existing appropriate business categories is not accepted for their declaration and/or taxation is not authorized, the only way to tax income from this group is to include it in the category of so-called 'fringe income' within the meaning of Art. 123, Para. 1 Tax and Social Insurance Procedure Code (TSIPC). However, this special order of taxation cannot, on a strict interpretation of the two provisions, cover all income from an illegal source as taxable items. The work lacks a specific *de lege ferenda* proposal to bridge this gap.

In chapter two of the book changes in the legal effect or in the volume of income as a legal fact giving rise to the material tax liability are also analyzed, to wit: changes related to the absence of legal fact giving rise to tax liability and in the type or volume of income as a legal fact giving rise to the tax liability. These are also those cases in which a new legal fact modifies elements of the content of the primary legal relationship that created the income as a taxable object. According to the understanding established in tax law theory, in such cases complications in the tax legal relationship in an objective sense occur, related to the negation of the tax liability or to the increase or decrease of its amount. As an element of tax law, income is not a mechanical sum of these acquisitions, but has a complex character with a constitutional dimension and specific features that are given to it by the substantive tax law norms. The tax law should only indicate the fact to which the tax law consequences are related, without regulating the economic (business) activity and defining the forms of business that gave rise to them. It takes into account the results of the activity and obliges the business entity (taxable person in the structure of the tax law relationship) to „share“, with the state, a part of those results (income from activity or property) in the form of tax payments. The forms and features of claims, as elements of a legal relationship in its primary (in relation to tax law consequences) manifestation and the actual economic content of the legal fact giving rise to the claim are decisive in the individualization of income.

The third part of the book is devoted to the legal features of 'income' as an objective element of a taxation 'fact' pattern, such features being determined by: the principles determining the legality of income (the legal and economic dependence of income on the subjects of the tax and its determining significance for the scope of their tax liability and the moment of manifestation of the income for tax purposes); the structure of the tax that applies (schedular system and global system); the manner of its [(income's)] establishment for tax

purposes (preliminary and subsequent establishment); and the procedure for converting the income under tax law (the rules for the transformation of the income of corporate entities under the Corporate Income Tax Act - the characteristics of tax permanent differences; tax variable differences and other amounts involved in the transformation when determining the tax financial result are discussed. The conversion of the income of corporate entities subject to levy of a tax withheld at source under the Corporate Income Tax Act and of the income of individuals under the Income Taxes on Natural Persons Act (ITNPA) is also examined.)

The fourth part of the thesis is devoted to income types. The special features of property [/possessions &] goods divide the forms of income into several main categories: cash and non-cash income; taxable, non-taxable and exempt income; income from labour, from business, from capital and from the incidental acquisition of a property nature; and into real, 'fringe' and presumptive income. The distinguishing criteria are: the type of benefit objectified for tax purposes; the fiscal effect of the coverage: taxable income; non-taxable income and exempt income; the source of acquisition and the manner of ascertainment.

II. Taxation of the distance selling of goods with value added tax. Sofia: Ciela. 2024 (978-954-28-46).

The book examines the rules of the common system of Value Added Tax in the European Union and the legal norms introducing them into the Bulgarian tax system, which define the legal features of the remote sale of goods as a taxable event with the legal features of the Supply of Goods. The system of legal norms that determine the conditions for establishing the chargeability of tax in this type of tax event create a special taxation regime in respect of Value Added Tax when goods are transported to or within, the territory of the EU single area.

The main characteristic of a 'distance' sale of goods is a taxable event related to the cross-border transport of goods in the domestic market by a taxable person not established in the territory of the Member State of the final consumer receiving and consuming the goods.

From the point of view of positive tax law, the special regimes for Value Added Tax are a system of legal rules which, by way of derogation from the general rules of their rank and subject matter, introduce a special procedure for the establishment of the chargeability of Value Added Tax and for the exercise of the right to deduct tax credit, without *ipso jure* violating the neutral character of the tax, since the special regimes regulate all lawful legal actions in a narrow sense of one kind in the same way. Where, for reasons of an objective

nature - the absence of an element of the normative structure which constitutes the special regime of taxation, or of a subjective nature - in view of the discretion of the taxable persons, where the application of the special regime of taxation is optional, that regime remains unapplied. Thus the general rules of law concerning the same elements of the generic object determine the regime of taxation of the taxable event covered by the special regime of taxation.

The remote sale of goods, as a type of supply of goods, has as key elements of the taxable event: the place of performance of the supply of goods; the status of the parties to the supply; the conditions for VAT identification of the taxable persons making the sale; and the procedure for accounting for the tax. Those elements of the supply of goods as subject to value added tax in the case of the distance sale of goods are the subject of special rules.

The special rules of the law validly establish special taxation regimes in compliance with the principle of neutrality of the Value Added Tax, which should be determined and collected in such a way as not to lead to discrimination in the taxation of similar business activities, and to disproportionate (or disproportionate to the type of activity) costs associated with the accounting of the tax. In a competitive environment, special tax regimes should not influence economic decision-making.

The legal framework for the distance selling of goods has been substantially amended by the rules on taxation of e-commerce introduced by the European Union acts of the so-called 'VAT Package' in the field of cross-border e-commerce, effective from 1 July 2021. The amendments are a stage in the process of introducing the final VAT system under the Regulatory Fitness and Efficiency (REFIT) programme. The amendments affect the scope of the 'one-stop-shop' system so that it also covers online sale of goods to final consumers by taxable persons inside and outside the EU. A common VAT registration threshold for the cross-border supply of goods and services is introduced. The VAT exemption for imports of small consignments from non-EU suppliers has been abolished. The common VAT system separates each cross-border transaction into an 'exempt cross-border supply' and a 'taxable cross-border acquisition', similar to the customs system but without the equivalent of customs controls. The amendments set out new procedures for checking, reporting and collecting the tax to tackle cross-border tax fraud.

The characterisation of the tax event as 'a supply of goods by carriage in the domestic market by a taxable person who has not established his business activity or has no permanent

establishment, in the territory of the Member State of arrival of the goods to a final consumer established in its territory' remains unchanged.

The rationale behind the changes is the recognition that the common VAT system, for an increasing number of businesses operating across borders, is proving complex and fragmented, creating opportunities for fraud where national and cross-border transactions are treated differently and goods and services can be bought within the single market without VAT.

III. STUDIES

1. Income from work as a tax subject (24 p.). In: Commercial Law (ISSN 0861-6892). 2023. v. 3-4, p. 49-63.

The study examines the legal features of income as a tax object. These are determined by the way it is established, the structure of the tax that encompasses it and the procedure for its establishment for tax purposes. Among the objects of taxation in the group of economic categories, income from work is of primary importance. As a legal category, labour income is considered in the context of the general classification of 'income' as a legal fact giving rise to public law obligations for direct income taxes.

From a positive law point of view, the article defines labour income as a taxable object in the Bulgarian tax system being the actual receivables of a permanent nature in money, monetary value, other equivalents of value in exchange or in kind, acquired as a result of the workforce of individuals with dependent status under employment or equivalent legal relationships, or as a result of the workforce of individuals with independent status in the territory of the Republic of Bulgaria and abroad, which are defined as taxable objectives.

2. Income as a source of tax liabilities for individuals (28 p.). In Yearbook of the Faculty of Law, Sofia University (ISSN 0081-1866). 2021, pp. 85-104.

This article is devoted to the importance of the legal regime of income as a source of tax liabilities for individuals. The legal characteristics of income as an object of taxation in a historical and positive legal context are considered. The attention is focused on the structure of the income tax, established by the Personal Income Tax Act, the systems of income coverage and its establishment for tax purposes.

3. On some issues related to the resolution of cases in appeals against revision acts by the first instance administrative court as an instance of substance (23 p.) In IUS ROMANUM (ISSN online 2367-7007). 2015, book 2, pp. 897 – 917.

The article reflects on matters relating to the competence of the first-instance administrative court as instance competent to resolve the substance of the dispute in the proceedings for objecting to revision deeds. As a summary of the research a conclusion has been drawn that as an instance competent to rule on the substance of the dispute, the administrative court is capable of: repealing in full the revision deed, when the latter does not comply simultaneously to all conditions for validity, contemplated under Art. 160, para. 2 of the Tax and Social Security Procedure Code (TSSPC), but however is not null and void. This will form a repealing court resolution. With the second part of the court resolution, the court as an instance competent to rule on the substance of the dispute, shall determine the type, the grounds and the amount of the tax or social security public receivable. In these cases the court, on the rule of the provision of Art. 160, para. 5 of the TSSPC, cannot amend the deed to the detriment of the appellant; to partially repeal the revision deed in its substantive part, which contradicts the law. In his hypothesis there is no ruling by the court on the substance of the dispute and the public receivables are determined by the part of the revision deed that has been left in effect; to amend the revision deed, which would require a change in the legal grounds or to dismiss the appeal, by which it will validate the effect of the revision deed by which the stated facts and circumstances will be reshaped or by which the court will confirm the introduced new tax objects, as well as their size with respect to the addressee.

IV. ARTICLES IN JOURNALS AND COLLECTIVE VOLUMES

1. Statute and powers of the Court of Auditors. In: De jure (ISSN online 2367-8410). 2023. vol. 2, pp. 218 - 225.

The article examines the establishment (restoration), status and powers of the Audit Chamber as a supreme state body. The Constitution of the Republic of Bulgaria (KRB) of 1991 (Article 91) provides for the restoration of the Audit Chamber as an independent supreme state body exercising control over the implementation of the budget and basing its activities on the principles of separation of powers, the rule of law, and publicity and transparency. With the adoption of the Law on the Audit Chamber from 1995, its bodies were entrusted with the control over the reliability and credibility of the financial statements of

budget organizations, the lawful, effective, efficient and economical management of public funds and activities. The thesis is argued that, as the supreme audit institution of a member state of the European Union, the Court of Auditors has the status of an independent state body provided for in the KRB, which does not perform judicial functions, does not carry out preliminary audits and is not part of a parliamentary control structure. As an independent body with constitutional status (external auditor of the state budget), exercising control over the acts and actions of persons spending public funds, the Audit Chamber has a wide range of supervisory powers. The law does not allow external influence on the implementation of the audit competence of the Audit Chamber (by another public body), insofar as this would violate the independent status of the supreme audit institution. At the same time, the ordinary legislator assigned the audit function without burdening it with judicial elements.

2. **Predictability in tax law.** In: edited collective volume: ACADEMIC Readings on Predictability of Law - Proceedings of the Scientific Conference, 12 May 2021, Sofia - Sofia: "St. Kliment Ohridski" University Press (ISBN 978-954-07-5478-9): 2022, pp. 288 – 299;

The article examines the normative implementation of the idea of the predictability of tax law as a standard for regulating tax legal relations through the principle of clear legal regulation in the context of the predictability of the meaning of legal rules and as a criterion for finding the applicable legal rule when deciding a specific case that has arisen in the field of taxation with value added tax. The understanding is presented that the complexity of the normative complex regulating tax legal relations, the hierarchy of its norms and the connections between them, as well as the nature of taxation, legitimize the issue of recognizing the condition of foreseeability of the tax legal consequences of carrying out a certain economic activity and of its results, as an independent standard for the legality of actions and acts for establishing and collecting tax liabilities. The implicit inclusion of the condition for the clarity of the text of the tax legal norm, as a realization of the idea of predictability in tax law, among the manifestations of the principles specified in the article: of legality in establishing taxes and collecting tax obligations, of the rule of law, of legal certainty and legitimate expectations and of the prohibition of the retroactive effect of tax legal norms, does not provide sufficient protection to legal entities against interference in their property sphere through taxes in an unpredictable manner. Enriching the applicable standards regulating tax legal relations with the principle of predictability is not only a guarantee for the better protection of taxpayers from tax arbitrariness and in many cases from

"economic death", as a result of the normative regulation of tax legal relations unpredictably, but it is also a protection of the tax system operating in the conditions of a constantly changing economic environment. The norms of our tax legislation must meet the condition of clarity and predictability of their content as a standard that is part of the legal framework for resolving tax disputes, the violation of which leads to the issuance of invalid administrative acts.

- 3. Administrative punishment in tax law.** In: edited collective volume. [FIFTY] 50 Years of the Law on Administrative Offences and Penalties - History, Traditions, Future: collection of papers from a scientific conference, 6 December 2019 - Sofia: "St. Kliment Ohridski" University Press (ISBN 978-954-07-4975-4), 2019, pp. 67-74;

The article examines the development of administrative punishment in tax law for the time after the entry into force of the Law on Administrative Violations and Penalties to the present day. The tax administrative penal process is part of the general administrative penal process regulated in the current Law on Administrative Violations and Penalties and as it is built on a legal dispute related to the claim of an administrative penal authority to impose the penalties provided for in the tax laws for a committed tax violation. Attention is directed to certain aspects related to the non-fulfillment or poor fulfillment of a tax obligation as an element of the factual composition of the tax offense on the objective side, and the procedural issues that these forms of illegal behavior in the field of public finances impose.

- 4. Establishment of local taxes. Constitutional bases of tax decentralization.** In: IUS ROMANUM (ISSN online 2367-7007). 2019, vol. 1, pp. 439 – 448.

The article deals with the possibility of developing tax decentralization and its main part – the institute of local taxes in Bulgaria. Local taxes are charged by the municipalities and are established by the Local Taxes and Fees Act. According to the the fourth amendment to the Constitution of the Republic of Bulgaria the Municipal Council determines the amount of the taxes within the range established by the law (till the end of 2007 the rates and amounts of local taxes were provided for by the law). There is analyzed application of the principle for statutory establishment of tax liabilities in the spirit of the principle of the fiscal decentralization.

- 5. Financial automatism.** In: IUS ROMANUM (ISSN online 2367-7007). 2018, vol. 1, pp. 421 – 431.

The article examines the normative structure of public finances, which highlights a complex of legal norms regulating the determination of public receivables by type, basis and amount and their repayment. In view of the specificity of the social relations regulated by them and of their legal regime, they single out a legal institute, defined so far in the financial and legal theory as the phenomenon of "financial automatism".

Public finance, in view of its various manifestations, is defined by means of legal and economic categories and institutions. Bulgarian financial and legal science is based on the legal concept of finance. According to her, public finances are a system of authoritatively organized social relations that arise in connection with the distribution of national income, respectively the income of any social organization, the formation and spending of its centralized and decentralized monetary funds, as well as the control over this activity. In this context, revenue collection is an attribute of sovereignty and aims at the formation of a public resource for the achievement of common goals and the meeting of collective needs in a state or in a supranational integration organization for the financing of socially significant spheres of activity that cannot be self-financed.

A legal mechanism is needed to ensure the correct and purposeful organization and functioning of the system of public relations that make up public finances. This mechanism is financial. Part of the legal norms that it includes, single out as a specific form for the individualization and collection of public claims a legal institute called «financial automatism». It is characteristic of its legal regime that the coercion of power, manifested in a financial act, is not necessary for determining the amount and terms for payment of public claims and for their repayment.

6. Codification of tax legislation in the spirit of applicable legal principles. In: Society and Law (ISSN print 0204-8523). 2017. vol. 4, pp. 88-95).

The sources of tax law belong to different legal systems: domestic law; European Union Law and International law. The large number of sources regulating tax legal relations, including introducing obligations for taxable persons, especially when they belong to different legal systems, in some cases cause non-fulfillment of the legal obligations assigned to them. The deviation from taxation in these cases is a consequence of the inaccessibility of the rules and the lack of systematization of the norms applicable to a specific tax subject.

It is important how the supranational European legal order interacts with the national legal systems so that in the process of rule-making the sovereign rights of the member states are not violated on the one hand. On the other hand, according to the permanent jurisprudence of the CJEU, the principle of legal certainty, a corollary of which is the principle of protection of legitimate legal expectations, requires that legislation with adverse consequences for private legal entities be clear and precise and that its application be predictable for legal entities. Compliance with these principles presupposes that tax legal norms are introduced as general rules of conduct mainly through the adoption of an act of a national legislative body (including the transposition of acts of EU law) or by an act of international tax law. From a positive legal point of view, the important questions are whether it is permissible for the source of the new generally binding tax rules to be a non-legislative act of the EU institutions, including an act with direct effect, such as the implementing regulations of the Commission or the Council, or a bylaw adopted by a national administrative body.

As a means of legal protection for tax subjects, it is also necessary to achieve a sufficient degree of systematization of the applicable general rules. Codification is the highest level of systematization and harmonization of the tax legal norms that make up the national tax systems. It is important not to allow the introduction of public obligations to be done through the interpretative sources of law, which in the matter of taxes are a huge number. The codification of tax legal norms, including of direct taxation, in national legal systems is an important means of legal protection for taxpayers who may otherwise be "lost in the law" among the disparate sources of common tax rules.

7. The right to deduct tax credit in the mechanism of value added tax - subjective right or legal obligation. In: edited collective volume: LAW AND RIGHTS: a collection in memory of Prof. Rosen Tashev, PhD: papers from a scientific conference, 3 November 2015, Sofia. - Sofia: "St. Kliment Ohridski" University Press (ISBN 978-954-07-4975-4): 2016, pp. 458 – 466;

The article examines whether, in view of its origin, nature and effect, the deduction of a tax credit, with the characteristic of the legally recognized possibility of taxable persons to reduce the amount of their tax liability under VAT to the budget for one tax period, with the amount of the tax his credit (the tax with the right to deduct), subject to compliance with the legal conditions, can be defined as a subjective right of the taxable persons or rather as part of

their legal obligations in the administration of the tax. Based on the understanding that the right to deduct a tax credit is a mandatory element of the specific mechanism of VAT, established by law for the burden of taxable persons, but it also has the marks of a financial subjective right, we can hardly define it as an element of a «legal situation», including both subjective rights and legal obligations, in which sense the concept was introduced by Prof. Berghel. Rather, the right to deduct itself can be defined as a «legal situation», insofar as I believe that the right to deduct is standardized as a unity of right and obligation. And insofar as the term "legal situation" in a general theoretical plan means the peculiar totality of rights and obligations, with a predominance of legal obligations, it would also be appropriate to express the dual nature of one of the elements of the VAT mechanism - the tax credit as a unity of subjective right and legal obligation with preponderance of legal obligation.

8. Financial system of the European Union. In. edited collective volume CHALLENGES to the financial management and control of the European Union funds: proceedings of an international scientific and applied conference, held in November 2016, Sofia – Sofia: “St. Kliment Ohridski” University Press (ISBN 978-954-07-4203-8): 2016., pp. 87 – 101;

According to Bulgarian financial and legal science, the specific legal mechanism for creating and spending public funds constitutes the so-called public (financial) economy. The financial economy aims to form a public resource to meet collective needs in a country or in a supranational integration organization.

At the state level, financial activity has several main goals: the collection and lawful use of the necessary financial means to cover public expenses, including of state expenses, of municipal expenses and for financing the national production of goods and services, for example by providing state aid, by financing the public-private partnership, etc.; protection of the financial system, including of the national monetary unit and ensuring stability of the financial services market; ensuring the necessary coordination and control over the spending of public finances. In addition to the state level, any other supranational entity (including the European Union) collects and disposes of funds in accordance with established procedures and through authorized bodies (institutions of the European Union) in order to achieve the public goals and goods that it is impossible to be achieved by individual member states alone.

The article examines the issues of financial management of funds from the European Union; on the EU budget and the principles for its preparation, implementation and control.

The European Union can be defined as a community of goals, values and principles, for the protection of which measures are provided in the acts of EU law, including those related to the functioning of the EU financial system. According to Robert Schumann, the European unification, called today the "European Union", will not happen all at once or according to some special plan. It will be built through concrete achievements that first create a sense of solidarity, and can be added with joint efforts, including in the management of European funds.

